

Sygn. akt II CZ 111/12

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego
w W.

przeciwko S. K. i A. S.

o wydanie nieruchomości,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 3 października 2012 r.,

zażalenia strony powodowej

na postanowienie

o kosztach zawarte w pkt. 2 wyroku Sądu Okręgowego

z dnia 28 marca 2012 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie w części zasądzającej na rzecz pozwanych koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3600 (trzy tysiące sześćset) zł i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Na skutek apelacji pozwanych, Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 28 marca 2012 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że oddalił powództwo i zasądził od powódki – Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w W. na rzecz pozwanych, S. K. i A. S., solidarnie kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za pierwszą i drugą instancję oraz kwotę 707 zł tytułem zwrotu opłaty od apelacji. Uzasadnienie rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu obejmuje wskazanie podstawy prawnej to jest art. 98 § 1 k.p.c. i § 6 pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Rozstrzygnięcie o kosztach, w części obejmującej kwotę 3600 zł, zaskarżył zażaleniem powód domagając się zmiany postanowienia w tej części i zasądzenia, zamiast kwoty 3600 zł, na rzecz pozwanych z tytułu kosztów procesu za obie instancje kwoty 557 zł. Skarżący zarzucił naruszenie § 10 pkt 2 powołanego rozporządzenia przez jego niezastosowanie i naruszenie § 6 pkt 5 rozporządzenia przez błędne zastosowanie. Wskazał, że podstawę prawną ustalania wysokości wynagrodzenia pełnomocnika winien stanowić § 10 pkt 2 rozporządzenia, zgodnie z którym stawka minimalna za prowadzenie sprawy o wydanie nieruchomości rolnej, co było przedmiotem sporu, wynosi 360 zł; zatem koszty z tego tytułu za obie instancje wynosiły 557 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z uwagi na datę wydania zaskarżonego postanowienia zastosowanie ma art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 2 maja 2012 r. (por. art. 9 ust. 6 ustawy z dnia z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2011 r., Nr 233, poz. 1381). Powołany przepis stanowi, że zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. Ta formuła obejmuje koszty procesu, o których sąd drugiej instancji rozstrzyga po raz pierwszy.

Zmieniając wyrok sądu pierwszej instancji, sąd drugiej instancji orzeka także o kosztach powstałych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, a zatem nie orzeka o nich po raz pierwszy; po raz pierwszy uczynił to, tu, Sąd Rejonowy. Stąd też, na zawarte w wyroku sądu drugiej instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania należnych stronie w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, zażalenie nie przysługuje (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2010 r., I CZ 30/10, niepubl., II CZ 45/10, OSNC 2010, nr 12, poz. 171, z dnia 26 stycznia 2011 r., II CZ 192/10, niepubl.).

Z tej przyczyny, zażalenie powódki, w części dotyczącej kosztów procesu należnych pozwanym w postępowaniu przez Sądem Rejonowym, jest niedopuszczalne. Zażalenie niedopuszczalne, zgodnie z art. 373 w związku z art. 370, 397 § 2 i 394¹ § 3 k.p.c., winno podlegać odrzuceniu.

W okolicznościach sprawy niniejszej Sąd Najwyższy nie ma możliwości odrzucenia, w części, zażalenia powódki. Jest to wynikiem niemożności rozgraniczenia w zaskarżonym postanowieniu tych kosztów, które sąd odwoławczy uznał na należne pozwanym w postępowaniu przez sądem pierwszej instancji i tych, które pozwanym okazały się należne w postępowaniu przed Sądem Okręgowym. Uzasadnienie rozstrzygnięcia o kosztach procesu nie zawiera nic więcej poza wskazaniem podstawy prawnej. Stan taki, dalece odbiegający od wymogów stawianych przez przepisy k.p.c. uzasadnieniu orzeczenia, uniemożliwia rozgraniczenie kwot należnych pozwanym w każdej instancji. W konsekwencji nie wiadomo, jaką część zasądzonej kwoty stanowiły koszty zastępstwa procesowego za pierwszą instancję.

W tym stanie rzeczy, wobec niemożności rozróżnienia kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego i apelacyjnego, przy uwzględnieniu, że skarżący kwestionuje prawidłowość wskazanej przez sąd podstawy prawnej ustalenia wysokości należnego pełnomocnikowi wynagrodzenia, konieczne stało się uchylenie rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego w takim zakresie w jakim zostało ono zaskarżone i przekazanie sprawy w tym zakresie do Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r., IV CZ 133/11, niepubl.). Należy jednak zauważyć,

że w toku ponownego rozpoznania w tej części sprawy, to jest w części obejmującej koszty procesu, Sąd Okręgowy o wysokości kosztów należnych pozwanym w postępowaniu pierwszoinstancyjnym nie będzie mógł rozstrzygnąć inaczej niż dotychczas. Mimo konieczności uchylecia zaskarżonego rozstrzygnięcia nie można bowiem pominąć, że koszty postępowania pierwszoinstancyjnego, jako niezaskarżalne, nie podlegają już żadnej kontroli, wymagają natomiast, z uwagi na okoliczności sprawy, ustaleniu co do wysokości, przy zastosowaniu uprzednio przyjętych kryteriów. Niemożność odrzucenia w tej części zażalenia powoda nie może tworzyć dla niego przywileju zbadania prawidłowości tego rozstrzygnięcia, które z mocy ustawy takiemu badaniu nie poddaje się.

Z przedstawionych przyczyn Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zd. 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzekł jak w sentencji, o kosztach postępowania zażaleniowego orzekając na podstawie art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i 394¹ § 3 k.p.c.